

Izhaja:

10. in 25. dan vsakega meseca.

Dopisi naj se izvolijo frankirati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmondvrste za vsako pot.

MIR.

Vsakemu svoje!

Velja:

za celo leto 1 goldinar,
po pošti prejeman
1 gld. 24 kr.

Denar naj se pošilja pod
napisom:

Upravništvu „Mira“
v Celovcu.

Leto VIII.

V Celovcu 10. septembra 1889.

Štev. 17.

Deset let Taaffe.

Letos je bilo deset let, odkar je grof Taaffe prevzel vodstvo ministerstva. Vladni listi hvalijo njegovo modrost, da se je mogel pri tolikih strankah obdržati toliko časa na krmilu. Pozabijo pa pristaviti, da se ima za to zahvaliti v prvi vrsti potrpežljivosti slovanskih narodov. Oni so verovali obljubam, ktere je grof Taaffe sam očitno v zboru izrekel, in ktere je položil tudi v prestolni govor, da morajo namreč v Avstriji Slovani z Nemci enakopravni biti. Toda od besede do djanja je včasih dolga pot. Taaffe se je preveč Nemcev bal. Le tam, kjer so Slovani v veliki večini, kakor na Kranjskem, Češkem in v Dalmaciji, jim je nekaj prijenjal, in že to je vzbudilo strašen hrup in vrišč po nemških časniki. Po drugih deželah pa, kakor na Koroškem, Štajerskem, Primorskem, Moravskem in Šlezjskem prepustil je Slovane milosti in nemilosti Nemcev. Liberalne Nemce, ki so mu vsikdar nasprotovali in polena pod noge metali, je samo božal in potolažiti skušal, in to je njih prevzetnost le še bolj podžigalo. Uradnikom je dajal polno prostost, da so delali dostikrat v protivladnem duhu in glasovali ne redko za protivladne kandidate. S svojo popustljivostjo nasproti liberalcem bi bil Taaffe svoji vladi že davno grob izkopal, da ga ni vselej rešil „železni obroč“ desnice, t. j. trdna zveza med Čehi, Poljaki, Slovenci, Hrvati in nemškimi konservativci. Za nas Slovence na Koroškem se pod Taaffem ni čisto nič na bolje obrnilo. Vse naše prošnje za slovenske šole so zastojale; prej ko slej se nahaja mnogo uradnikov, s kterimi se zamore ljudstvo le s tolmači zgovoriti; dobili smo dva slovenska avskultanta, to je vse! Slovenska manjšina v deželi ne najde pri vladi nobene pomoči, ko bi se jej prav krivica godila. Nasprotniki pa smeje Bizmarka in Nemčijo preslavljati, pa vendar jim je izročena vsa oblast v deželi. Ako človek prekorači Ljubel, zdi se mu, da je prišel v čisto drugo državo, ki ima družega vladarja in druge postave. Kar je na Kranjskem dobro in pošteno, to je na Koroškem vse graje in kazni vredno! Tam se otroci poučujejo lepo v maternem jeziku; kdor pa tukaj kaj tacega tirja, ga imenujejo „hujskača“. Tam uradnije slovensko pišejo; kdor bi tukaj na to silil, je „rogovilež“, če ne celo „puntar“! Tam je slovenski jezik spoštovan, da se ga celo deželni predsednik ne sramuje; tukaj pa šolski nadzornik otroke v šoli svari, naj ne govori slovensko med seboj, ker to je „bäuerisch und schieh“ (kmečko in grdo)! Kako se tako

zasramovanje in zaničevanje deželnega jezika od strani c. k. vladnih organov vjema s čl. XIX. drž. osn. postav? Ravno tako nasprotje vidimo med Češko in Šlezijo.

Vladna sistema, ki taka nasprotja trpi in izreja, ki svoje lastne nasprotnike krepča in spodbuja, ne more imeti dolzega obstanka. „Železni obroč“, ki jo je do zdaj še branil, dobil je letos močno razpoko pri volitvah za češki deželni zbor, in zato se tudi na-nj ni več zanašati. Ako bo Taaffe svoje nasprotnike, nemške liberalce, še na dalje gladil, Slovane pa še zanaprej s praznimi obljubami pitati hotel, potem je gotovo, da bojo leta 1891. pri državnozbornih volitvah na Češkem pridobili Mladočehi toliko novih mandatov (poslancev), da pride desnica v manjšino in Taaffe ne more dalje vladati.

Taaffe je prevzel nalogo, da hoče narode spraviti. To se mu pa ni posrečilo, ker ni rabil pravih pomočkov. Razvajeni nemški liberalci se ne dajo spraviti z božanjem. Taaffe naj bi bil okoli sebe zbral konservativne Nemce, ki jim je Avstrija več ko Nemčija, in kateri se narodni ravnopravnosti ne ustavljajo. S temi in slovanskimi voditelji naj bi se bil dogovoril, ktere pravice naj se Slovanom dajo, da se narodni prepir poleže; potem bi bil moral s pomočjo svojih organov na vso moč podpirati vse tiste stranke, ki so za spravo, razpustiti državni zbor in pri novih volitvah z vso močjo nasprotovati nespravljivim kandidatom. Tako bi dobil zbornico, ktera bi v pošteno spravo prav rada privolila. Nemški liberalci bi seveda vpili in se en čas kujali; ko bi pa videli, da se nihče za nje ne zmeni, bi se tudi oni sčasoma sprijaznili z novo uredbo države. Da bi pa mogel doseči srečen uspeh volitev, moral bi najprej iz službe odpraviti vse tiste namestnike, predsednike, okrajne glavarje in druge politične uradnike, o kterih se vé, da rajši podpirajo opozicijo, ter jih nadomestiti s takimi, ki bi radi delali za vladni program in za spravljive, vladi naklonjene kandidate.

Ako hoče grof Taaffe na krmilu ostati, naj se ravna po tem nasvetu. Bližnja bodočnost ga bo preverila, da smo imeli prav.

Kaj nam poročajo prijatelji naši?

Iz Celovca. (Okrožnica sv. očeta.) Sv. oče papež Leon XIII. so razposlali na vse škofe in nadškofe okrožnico (občno pismo), v kterej vse katoliške kristjane opominjajo, naj v teh žalostnih časih, ko se nevera povsod širi in sovražniki sv. cerkve ošabno glave vzdigujejo, toliko bolj goreče

molijo k Bogu, k Devici Mariji in sv. Jožefu. Za mesec vinotok priporočajo molitev rožnega venca, kteremu se naj pristavi nova molitev k sv. Jožefu, kterej so sv. oče za vsakokrat podelili sedem let odpustka. Ta nova molitev k sv. Jožefu se glasi: „K tebi, o sv. Jožef, pribežimo v svoji stiski. Ko smo tvojo presveto nevesto prosili za pomoč, prosimo polni zaupanja tudi tebe, da nas varuješ. Zavoljo ljubezni, ktera te je vezala na prečisto Devico in Božjo porodnico in zavoljo ljubezni, s katero si objemal presveto dete Jezusa, prosimo te v goreči molitvi, da milostljivo pogledaš na dediče nebeškega kraljestva, ki nas je Gospod Jezus Kristus s svojo krvjo odkupil, in da nam s svojo mogočno priprošnjo pomagaš v naši stiski. — O ti skrbni varuh svete družine, varuj tudi izvoljeno čredo Kristusovo; obvaruj nas, ljubljeni oče, krivih naukov in pogubljenja. O ti naš močni varuh, brani nas iz nebes v boju zoper moči temote, in kakor si nekdaj dete Jezusa rešil v najhujši nevarnosti življenja, tako brani zdaj sveto cerkev Božjo zoper vse zalezovanje sovražnikov, ter vzemi nas vse pod svoje vedno varstvo, da zamoremo po tvojem zgledu in s tvojo pomočjo sveto živeti, srečno umreti in doseči večno zveličanje v nebesih. Amen.“

Iz Celovške okolice. (Razuzdano življenje — sad liberalizma.) Žalostno je, da tudi na kmetih, posebno blizo večih mest, ni več vere, in to se kaže posebno v razuzdanem življenju. Kjer ni trdne vere ter ljubezni do Boga in bližnjega, tam najdeš med ljudmi vsake vrste hudobije in pregrehe. Živeti jih vidiš brez Boga in pravice, le po telesnih željah in strasteh. Posebno mladi ljudje so tako neverni in razuzdani, da se ne bojijo ne Boga, ne satana, ne starišev, ne gospodarjev, ne gosposke. Nič jih ni sram, kvasiti najgrše kvante. (Pač v mestu nič boljšega ne slišijo!) Nedelje in praznike imajo le za pijančevanje, rogoviljenje in zapeljevanje nedolžnosti. Bogu skazati dolžno čast, jim je zadnja skrb. Mnogo so krivi stariši in gospodarji, deloma ker dajejo svojim ljudem preveč prostosti, deloma pa celo s slabimi zgledi! Razgrajanje je včasih celo noč tako, kakor bi spustil norce iz blaznice. Še stari in bolni ljudje potem ne najdejo pokoja in počitka. Ko je čas iti v cerkev, pa ležijo doma, pijani od spanca in žganja. Če pa se kteri do cerkve pridejo, postopajo pred vratni, se pogovarjajo ali pa celo norčujejo iz Božje službe. Nad njimi se dopolnujejo besede: „Kdor je iz Boga, posluša Božjo besedo; zato pa je vi ne poslušate, ker niste iz Boga.“ Če je pa blizo cerkve kaka gostarija, tisto pa že tudi od znotraj pogledajo, in najde se še dosti brezvernih gostirjev, ki točijo tudi med Božjo službo in tako ljudem priložnost dajejo, da Božjo službo zanemarjajo. Mislím, da fantalini bi tiste krajcarje, kar jih imajo, tudi po meši še lahko zapili! Ko bi mi imeli prave župane, tega bi ne smeli trpeti! Povem pa tudi vam, vi gospodarji in starejši, da bote enkrat težek odgovor dajali, in vaši lastni otroci in posli vas bojo tožili, da ste jim preveč prostosti dajali in skoz prste gledali, in da so se zato pogubili. Kmaló vi gospodarji ne bote imeli pridnih hlapcev, ne poštenih dekel. Saj je že v vsaki kajži in pašti vse polno mladih žensk z nezakonskimi otroci. Po kaznilnicah, norišnicah in bolnišnicah

jih je pa tudi zadosti žensk in možkih, ki so tje prišli zavolj razuzdanega življenja, in vse to morate vi posestniki plačevati! Mnogo so tega pa tudi krive sedanje liberalne šole, ker se v njih malo kaj sliši od vere in krščanskega življenja; česar se pa Jožek ni učil, tudi Joza ne bo znal. Pred vsem pa kličem starišem in gospodarjem: dajajte lepe zglede, kajti: „besede mičejo, zgledi pa vlečejo!“

Iz Bilčovsa. (Župnik in župan. — Šola.) Srečna je fara in občina, kjer sta župnik in župan vneti katoličana in trdna Slovence. Tako je pri nas. Posebna hvala gre g. župniku Gradičniku, ki jim je bil dušni in časní blagor njih ovčic vedno pri srcu. Ko nismo še šole imeli, so gosp. župnik sami šolo držali brezplačno; mnogo ljudi so naučili po slovensko brati in pisati in ti so jim še zmirom hvaležni. Zato ima pri nas Mohorjeva družba toliko udov. To je pač dokaz, da duhovščina ne sovraži omike, kakor nemškutarji pravijo, ampak jo le pospešuje in razširja. Zanaprej pa ne vemo, ali bojo naši otroci kaj znali slovensko brati ali nič. Kajti zdaj imamo drago šolo, pa tam je vse le nemško; slovensčina je v kot postavljena. Nemščine se pa otroci vendar ne naučijo dobro. Tako se v poznejših letih ne bojo mogli omikati ne iz nemških, ne iz slovenskih bukev. Mi pa upamo, da ti žalostni časi ne bojo zmirom trpeli in da bo tudi nam koroškim Slovincem prisijalo solnce narodne svobode. Ne udajmo se!

Iz Kotelj. (Národní mir.) Veselilo me je, brati v Vašem cenjenem listu o romarjih v Gospi Sveti, kako so mirno skupaj stali Slovenci in Nemci, kakor rodni bratje, in skupno hodili za procesijo. Kakor v cerkvi, tako naj bi se kristjani obnašali tudi zunaj cerkve; nobeden naj bi družega ne zaničeval, ampak vsacega ljubil, kakor svojega brata, tako bi bil kmalu mir med národi. Tudi tukaj v Kottljah se najdejo vsake vrste ljudje, iz vseh vetrov vkup nanešeni, pa vendar ni čuti o kakem prepiru. Le malo jih je prenapetnežev, ki jim naša podružnica sv. Cirila in Metoda ni po volji, iz naših Slovencev se pa tudi včasih kateri nazaj oglasi; pa to se godi le v kaki gostariji in taki prepiri se vnamejo bolj za šalo, ko za resnico. Pri nas je mirno ljudstvo in pusti vsakemu svoje. Naj bi povsodi tako bilo, potem bi tudi Slovincem ne jemali in ne kratili njihov pravíc. — Pri nas imamo rimski vrelec, ki daje prav zdravo vodo in mnogo ptujcev ga pride pokušat. Nobeden jim ne reče žal besede in prav dobro se zastopimo z njimi. Bog daj, da bi se nazaj povrnila krščanska ljubezen, potem bo prenehalo tudi sovraštvo med národi, ktero je le Judom v korist.

Iz Podjunske doline. (Pevsko spakovanje. — Požarna bramba. — Ubožna hiša. — Letina.) 25. avgusta pripeljala sta Gališki kramar in šolmešter svojo pevsko trumo sem v Št. Vid ter so pred krčmo cel ljub večer tulili nemške pesni. Da si se že nemško petje tukaj; v popolnoma slovenskem kotu, skoraj nikoli ne sliši, vendar bi se zaradi tega nikdo ne hudoval, ako ne bi vpletli vmes dvakrat pesem, s katero se sv. maša in cerkveno petje oponaša. Tako spakanje bi gospodje pač lahko opustili; ali pa gre to morebiti k nemški kulturi? Le dobro, da večina poslušalcev spakanje zastopila ni, morebiti se je komu vse to

še le kako hvalevredno žebranje zdelo, ker so s tako „andohtjo“ peli. Nas pa, ki smo reč dobro zastopili, je tako bogokletno petje do srca zbudilo in do solz žalilo in odgovorili smo svojim domačim na vprašanje: „Če je fletno bilo?“ —: zadovoljni bodite, da niste bili pri satanovi maši. — V Vovankeh, dobrolske fare, napravili so novo požarno brambo. Brizgalnico s potrebnim orodjem so bojda za 400 gld. kupili. Gosp. Plavec je menda duša ovega podvzeta. Prav! Ako le ne bo požarna bramba podpora nemškutarije. — V Spodnjem Dravbergu sezidali so hišo za ubožce v spomin 40letnega vladanja našega presvitl. cesarja Franca Jožefa. Stala je 5000 gld. K temu je dal deželni odbor 2000 gld. Ravno iz tega namena kupili so tudi Dobrolčani hišo sred vesi, ter jo hočejo za ta namen prezidati. — Letošnje leto je leto metuljev, kebrov, osene, podjedcev in druge golazni. Nam je ta satanova armada pojedla pšenico, zelje, sadje, seno — in kakor kaže, še na leto ne bo sena, ker je dern posušen in ga lahko z ного proč breneš. Bomo pač morali nasejati gole travnike s travnim semenom in v vigradi marljivejši pobirati kebre in podjedce!

Iz Žitarevesi. (V slovó gosp. župniku Legatu.) Po liberalnih naukih in brezverstvu se širi čedalje bolj zaničevanje, sovražstvo ali pa kljubovanje nasproti duhovnikom. Potem se pa ljudje čudijo, da dijaki nemajo veselja, stopiti v duhovski stan in da čedalje bolj primanjkuje duhovnikov po deželi ter morajo nekteri ljudje po cele ure daleč k Božji službi hoditi; dostikrat pa se pripeti, da še grejo ne. Tudi naš gospod fajmošter so ineli svoje nasprotnike in zategadelj so menda gledali, da so prišli na drugo faro. Mi pa, in to nas je velika večina v župniji, smo spoštovali gospoda župnika kot zvestega dušnega pastirja ter jih prosimo, naj nam ničesar ne zamerijo. Zahvalimo se jim za vse lepe nauke, ktere so nam delili skozi 13 let in priporočamo se v njih molitev, ktero so nam v zadnji pridigi obljubili. Naj nas ohranijo v blagem spominu in mi bomo njih! Hvaležni smo jim tudi, da so pri volitvah zvesto stali na naši slovenski strani; saj nas hoče nemškutarija že kmalo vse požreti. Bog jih vodi po vseh potih!

Od nekod. Nedavno je obiskal nekje okrajni šolski nadzornik šolo. Ne vem, so li otroci tako izvrstno nemški znali, da jih je hotel pohvaliti ali kali, s kratka: na koncu šolskega pouka je rekel šolarjem: „Deutsch müsst's lernen, deutsch! Deutsch ist schön, ist nobel! Windisch ist baurisch, ist schiech!“ (Nemško se morate učiti, nemško! nemško je lepo, je imenitno! Slovensko je kmečko, je grdo!) Ne bodemo se z gospodom okrajnim nadzornikom pričkali, je li res nemščina tako lepa, kakor si jo on misli. Da se mora njemu nad vse dobro dopasti, mu verjamemo; sicer bi ne zaničeval slovenščine, ktere se je od svoje matere naučil. Nas bolj zanima drugi del njegovega izreka, da je namreč slovenščina kmečka in grda! Tudi tukaj ne bodemo preiskovali, koliko resnice ali neresnice je na ovi trditvi; saj so jo že slavni Nemci davno ovrgli. Uprašati hočemo samo g. okr. šolskega nadzornika, je li premislil nasledke svojih besed, preden jih je izgovoril? Nam se dozdeva da ne, kajti sicer bi kot pedagog (učitelj mladine) kaj takega ne bil izustil. — Ali mar

g. okr. šolski nadzornik ne ve, kaj se pravi otroku njegovo materno besedo po blatu vlačiti; grditi ono besedo, ktero sliši svoje stariše govoriti, božjo besedo v šoli in v cerkvi učiti? Ako se po šolah take reči godijo, res ni nobeno čudo, da se v naših šolah otroci ne vzgojujejo, ampak v mnogem oziru kazijo! Doma sliši otrok svoje stariše slovensko govoriti in vé, da ne znajo drugega jezika; sliši jih poglavitne krščanske resnice v slovenskem jeziku učiti; v cerkvi sliši oznanovati besedo božjo tudi po slovensko: ko pa pride v šolo, izve od učitelja, da je ta slovenski jezik „windisches Geplapper“, da še kaznujejo ga, ako se predrzne javno spregovoriti slovensko besedico. Zdaj pa še pride tak visok gospod, kakor so „inšpektor“, in imenuje slovenščino „baurisch und schiech“! Ali ni naravno in tako rekoč pri roki, da si otrok s svojim zdravim razumom misli: slovenščina je kmečka in grda — tudi moji stariši, ki znajo samo slovenski, so pravi berači in . . . nočem jih spoštovati in ubogati! Učitelj imenujejo slovenščino „windisches Geplapper“, nas šolarje pa „dumme Kerle“, ako govorimo slovenski — tudi moji stariši morajo neumni biti, ker ne znajo drugega jezika, kakor „windisches Geplapper“! Pri pridigi v cerkvi in pri krščanskem nauku v šoli slišim vedno tisti „windisches Geplapper“, zakaj bi ga poslušal? Gospod „rešpehtar“ so pa rekli, da je nemščina lepa in nobel, slovenščina pa je baurisch in schiech: proč tedaj z vsem, kar diši po kmečki in grdi slovenščini; hajdi posnemajmo, kar je tujega, nemškega, da bodemo nobel gospodje, „aufgeklärt und fortschrittlich“, ne pa neumni bindišarji, ki duhovnikom vse verjamejo! (Zadnje se ve pride še le v poznejših letih, vendar se izcimi iz semena, ki se je vsejalo že v šoli.) Vse to in še veliko drugega so nasledki tistega brezumnega psovanja na slovenski jezik, ki ga zamore samo zagrizena strast in slepa nemškutarija poroditi.

Opomba uredništva. Ne zdi se nam potrebno, da bi imé dotičnega nadzornika skrivali. Tiste besede, da je slovenski jezik kmečk in grd, je govoril nadzornik Artnak v Tinjah. Mi prašamo slavne šolske oblastnije: po kateri postavi imajo učitelji in šolski nadzorniki pravico, naš slovenski jezik grditi in zaničevati? Gospode slovenske državne poslance pa opozorujemo na ta slučaj!

Iz Št. Kancijana. Odbor naše podružnice se drži načela, da je podružnicam na Koroškem glavni namen: národ z bujati in poučevati. Zato je napravil od Binkošti sem že tretji shod. Zadnjega kakor znano 1. kimovca pri Čuku v Srejah. Dasi udeležba ni bila tolika, kakor pri predzadnjem, vendar smemo biti zadovoljni, posebno ako pomislimo, da Št. Kancijan ni daleč od Velikoveca in tudi ne od Dobrlevesi. Pomenljivo je to, da je pri shodu bilo skoraj toliko žensk, kakor moških. Daleč ste že prišli slovenski kmetje (ako Vas smem še tako imenovati), da Vas morajo žene opominjati Vaših dolžnostij! In sploh, preljubi Št. Kancijan, ki si nekđaj stal tako trdno in značajno, da se nisi bal psovk, ki so letele na-te od severovzhoda, kam si pa danes djal svojo srčnost, da se tako strašno bojiš zamere pri „visokih in mogočnih“ gospodih!? — Poslušalec je bilo kakih sto, tudi novih udov je nekaj pristopilo. Govorov je bilo štiri. Hvala gg. Hočev arju in drd. Rakešu, da sta nas obiskala in razveselila s krepkimi nagovori! Veliko smeha in kratkega časa je pouzročila šalo-

igra „Župan“, ki se je še prav dobro igrala. Na koncu igre so zapeli pevci: „Hej rojaki, opasujmo uma svitle meče!“ Tudi pozneje so nas pevci razveseljevali s svojim ubranim petjem. Slava in hvala jim!

Iz Št. Lenarta pri sedmih studencih. (Občinske zadeve.) Podklošterska občina je ena izmed največjih sosesk na Koroškem. Razprostira se čez Št. Lenartsko, Podkloštersko in Vratsko faro in obsega 20 vasi z 3637 prebivalci. Od nekdanj so veliki zvonec nosili v tej občini liberalci in nemškutarji iz Podkloštra in Vrat. Revni slovenski kmet iz Št. Lenarta je bil zmiraj v kot potisnjen in poznali so ga le, kedar je bilo treba občinski davek odrajtati. Za Št. Lenartsko šolo in cerkev so se brigali le tedaj, kedar je šlo za nemško-liberalno glorio. V živem spominu so nam še nam nasprotni izjave Podklošterskega občinskega odbora gledé poučnega jezika v naši šoli, katero moramo vzdrževati mi slovenski kmetje. Kako prijazni so katoliškim napravam in svojemu škofu, so pokazali, ko je poslala podružnica v Rogijah nekaj svojega nepotrebne denarja za novo Marijanišče. Občinske doklade od leta do leta naraščajo. Dokler novo šolsko poslopje še ni bilo poplačano, smo imeli 9% šolskih doklad. Lansko leto se je menda dolg poplačal, zato so pa narasle šolske doklade na 14%, in nihče nam ne ve razjasniti, kam se denar obrača. Ni čuda torej, da smo se hoteli od Podklošterske občine odločiti in osnovati svojo občino v Št. Lenartu, da bi bili sami gospodarji na svoji zemlji. Prošnja je pa prišla samo do pol pota. Okrajno glavarstvo v Beljaku nam jo je vrnilo s tem, da ni nič. Upali smo, da se nam bo po letošnjih občinskih volitvah na bolje obrnilo, pa tudi ta up je šel po vodi. Popolnoma smo spet propadli. Zdelo se nam je pravično, da bi prišlo v odbor iz vsake fare po šest odbornikov. Tako smo tudi volili. Ali Podklošterskim in Vratskim gospodom se je bolj liberalno zdelo, Št. Lenart potisniti spet v kot, jim privoščiti samo enega odbornika, kateri je sicer rojen Kranjec, a trobi pa zmiraj močno v nemško-liberalni rog. Vse druge odbornike so vzeli iz Podkloštra in Vrat. Med nami slaboglasni list „Freie Stimmen“ poroča, da je bila agitacija od strani treh duhovnov strašanska. Da se pa izve resnica, je treba čuti dva zvona. Naj duhovnom dokažejo ono strašansko agitacijo! Pač pa se je delalo na nasprotni strani na vse moči. Agitiralo se je od hiše do hiše. Pooblastila so lovili kar po cestah, rekoč: daj pooblastilo meni, ti je pa prihranjena pot v Podklošter. Govori se, da se je v tej reči veliko potrudil naš učitelj T. Kropivnik, kateremu v spomin pokličemo odlok naučnega ministerstva od 16. junija 1888, v katerem je učiteljem strogo prepovedano, se udeleževati agitacij pri občinskih volitvah. Da je prišla liberalna stranka do zmage, je pomagalo vse, kar je bilo mogoče in kar bi se nam štelo v strašen greh. Volilce so strahovali, da pride županijski urad v Št. Lenart, ako zmagamo mi. Iskali so še med volitvijo volilce po hišah in jih vabili v volilno sobo. Z volitvijo niso začeli prej, dokler jim večina ni bila gotova. Tudi volilne liste je komisija kratko pred volitvijo preustrojila po svojem. Volilcem, ki so potrpežljivo čakali pet ur, da bi prišli na vrsto, se je zabra-

nilo oddati glasove, češ, da nima jo pravice voliti, akoravno so bili zapisani v volilnih listih. Vse to je uplivalo na omahljive volilce, da deloma niso ostali mož beseda, deloma niso prišli k volitvi ter je pripomagalo, da so nas prekosili nasprotniki za več ko polovico glasov. Podklošterski kmetje so zmiraj „jamrali“, da jim dosedanji občinski zastop ni po volji. Zdaj so ti veterjnaki liberalni stranki spet pomagali na konja ter pokopali nas Št. Lenartske kmete. Zdaj jim pa priporočamo, naj si ustanovijo poseben „jammerverein“, če mislijo, da si s samim pritoževanjem morejo zboljšati svoje občinske razmere. Seveda se je po končani volitvi proslavljala zmaga z godbo in vinom. Liberalni zmagi na čast je marsikteri svojo pamet zapil, če je pameti še kaj imel. Drugi dan ga je pa glava bolela. Daj Bog, da bi jih le mošnja tudi ne začela še bolj boleti, kakor do sedaj.

Iz Ljubljane. (Politična apatija.) Čeravno se v svetovni politiki pripravljajo veliki dogodki, vendar se Ljubljana ne predrami iz politične apatije. Že vitez Ravbar je za turških vojsk imenoval „Ljubljance zaspance“. Ne vem, ali je temu kriv težki zrak iz močvirja ali kaj drugega? Naša dva dnevnikarja pobirata iz drugih krajev novice o raznih nesrečah in drugih vsakdanjih dogodkih, v „političnem pregledu“ vestno donašata vsako resnično ali izmišljeno malenkost, naj bo že potovanje kakega vladarja, izjava kakega lista ali burka kakega pustolovca. O stvaréh pa, ki bi nas Slovence živo zanimale, le malo kaj zineta ali pa celó modro molčita. Ali mar izjava večine dalmatinskega deželne zbornice ni bolj važna zadeva za nas Jugoslovane, nego premlevanje oddaljenih nam zadev, ki smo jih bolje že prej čitali v „Vaterlandu“ in drugih večih listih? Vse je tiho o „zedinjeni Sloveniji“, za katero smo se nekdanj po pravici navduševali. Prepričan sem sicer sam, da v sedanjih razmerah, in morda sploh ni mogoča. To pa politične veljake in časnikarje ne odvezuje dolžnosti, vedno prežati na razvoj sosednih dežel in opaziti pravi trenotek, kdaj bi se dalo za Slovence kaj pridobiti. Gotovo je dalmatinska izjava važna dovolj, da se vzame vsaj obširneje v razgovor. Provizorična uprava Bosne, kakor je zdaj, ne more večno trpeti. Dalmatinski Hrvatje že mislijo na to in reklamujejo Bosno za Hrvatijo, oni imajo v glavi razširjeno hrvatsko državo, ki bi obsegala tudi Dalmacijo, Bosno in Hercegovino. Zagrebški madjaroni so precej zapazili, kam pes tace moli, da namreč Dalmatinci mislijo odstraniti madjarsko nadvlast in Hrvatijo storiti Oggerski enakopravno in od nje neodvisno. Izrekli so se tedaj precej proti izjavi dalmatinskih poslancev, tako „Národne Novine“, kakor „Agramer Zeitung“. Madjarski odgovor sta prinesla tudi lista „Vaterland“ in „Politik“. Od teh listov, ki že od nekdanj (posebno zadnja) milujeta takozvano „Národno stranko“ (recte madjarsko), ni pričakovati, da bi se spuščala v polemiko za Dalmatince zoper madjarone; pa od slovenskih listov je bilo to vendar pričakovati. Pa tudi to je bilo pričakovati, da bi slovenski dnevnik v poštev vzeli spremenjeni položaj za Slovence, ko bi se uresničile želje Dalmatincev; pa tudi spremenjeni položaj, ki mora nastati, kedar se Bosna tudi pravno in izrečno utelesi Avstriji, kar je že faktično in kar se mora

prej ali slej gotovo zgoditi. Ni dvoma, da bo z Bosno in Dalmacijo pomnožena Hrvatska veliko močnejše uplivala na Slovence, kajti po natornem zakonu, da večja trupla večjo privlačilno moč v sebi imajo, se bojo tudi slovenske dežele bolj tesno k jugovzhodu potegovane čutile. Dolžnost slovenskih veljakov in politikov bi toraj bila, ta slučaj že znanprej v preudarek vzeti, osvetliti nasledke in skrbeti, da se dogodki Slovencem v srečo obrnejo. Morda bo celo na času, premišljevat, ali in pod katerimi pogoji bi Slovencem kazalo, združiti se s srbo-hrvatskim plemenom? Dixi et salvavi etc.

Iz Kuršincev. (Letina.) Z letino nismo posebno zadovoljni. Sadja bo malo; le nekaj jabelk in sliv sem ter tje. Sena je bilo dosti; morda se nam tudi otava obnese. Koruza lepo kaže, krompir srednje. Vinogradi so nekteri še lepi, po drugih je strupena rosa (perenospera) veliko škode napravila, posebno po žlahtnih Ljutomerskih trtah. Listje je rjavo in zgrbančeno, mladike pa skrivljene. Kaj bo, če pojde tako naprej? Ameriške trte in „izabele“ pa so se do zdaj še ubranile tej nezgodi. Izabela sploh dobro rodi, samo vsakih 15 let se mora na novo saditi. — Pri Mali Nedelji smo dobili pošto, pa poštni pečat je — nemšk!

Iz Makol. (Kresovi.) Tudi v naši okolici je bilo videti na predvečer sv. Cirila in Metoda mnogo kresov. Najlepši je bil na „Starem gradu“. Tam so imeli mladenči sodček vina in godbo, ter so s topiči streljali v tiho noč in se razveseljevali, dokler je kres gorel. Pa tudi drugodi se je pri kresovih slišalo streljanje. Največ sta k temu pripomogla Makolska gospoda duhovnika, č. g. župnik Lendovšek in njegov č. g. kaplan. Drugo leto, ako doživimo, jih bomo videli še več kresov!

Od Male Nedelje. (Spomenik slovenskemu pisatelju Krempeljnu.) Tukaj mislimo postaviti spomenik slovenskemu zgodovinarju Antonu Krempeljnu, nekdanjemu našemu župniku, ki tudi pri nas počiva. Krempelj je bil kot zgodovinar znan v najvišjih krogih; poznala sta ga celo najmočnejša vladarja tistega časa Napoleon I. in ruski car Nikolaj. Naročili smo mu v spomenik že boginjo povestnice „Klio“ in dali podobarju že 300 glđ. na račun, da bi jo iz kamna izklesal. Pa tisti podobar je prišel na kant, naš denar pa v zgubo. Pravijo, da je bila podoba že izdelana in da leži nekje v Mariboru, v gosposkih ulicah. Morda bi se dala nazaj dobiti! Žalibog, da sta umrla glavna dva čestilca Krempeljnova, Božidar Raič in A. Gregorič. Morda bomo pa tudi brez nju potrebni denar vkup spravili. Upamo, da nas bodo pri tem podpirali vsi izobraženi Slovenci z doneski in priporočili.* Ne bilo bi lepo, ko bi Slovenci čisto pozabili na Krempeljna, ki nas je v svojem življenju vedno ljubil in za nas skrbel in pisal.

Iz Pazina v Istri. (Cerkven umetnik, vse hvale vreden.) je tukajšnji slikar in podobar g. Janez Gosar. Tukajšnjo frančiškansko cerkev je tako olepšal, da smo vsi veseli. Naredil je nov križev pot, sliko sv. Ane, zadnjo večerjo z barvami; nadalje kip sv. Janeza Nepomučana, prelepo leco s petimi slikami: Kristusa in štiri evangeliste. Vse je jako lepo izdelano. Ta mojster je res priporočila

* Mi prav radi. Ured.

vreden. On prevzame podobarska, slikarska, pozlatarska in mizarska dela; tudi izvrstno izvrši slike na opresni zid (fresco). L. F.

V Skoléh v izhodni Galiciji. (Severni Slovani in Judi. — Revne cerkve. — Prošnja.) Nisi se nadejal, ljubi „Mir“, dopisa od ruske meje; saj je tako neznansko daleč od tukaj do slovenskih krajev! Pa čudili se bote, če Vam povém, da je tukaj dosti Korošcev, Kranjcev, Štajercev in Primorcev. Večidel smo drvarji, ki drvimo in sekamo po širokih lesovih in hostah. Tukaj, kamor koli greš in če bi šel še tako daleč, ne slišiš drugega jezika, kakor vse slovansko. Eni govorijo bolj po rusko, eni pa bolj po poljsko, pa oboje je slovansko in mi Slovenci se z ljudmi lahko zastopimo. Zdaj še le vidimo, kako velik je slovanski narod, da je res prvi na svetu! Le to je žalostno, da je tukaj toliko Judov; vsak četrti človek je Jud, po mestih jih je pa še več kot kristjanov. Oni nič ne delajo, ampak živijo le od kupčije in pogosto tudi od goljufije ter so velika nadloga za uboge Poljake in Ruse. To je še dobro, da po cesarskih kancelijah nemajo veliko veljave. Uradniki podpirajo le bolj katoliško vero. Tukajšnji Rusini (Malorusi) so sicer katoliške vere, pa bolj po staroversko; maša je nekaj drugačna in bere se v staroslovenskem jeziku. Cerkve imajo pa silno revne, večidel lesene; duhovnikov nemajo tako učenih, kakor so v Rimski cerkvi; zato ljudstva ne morejo poučevati, ker sami le malo kaj znajo. Zavaljo tega je že veliko Rusinov prestopilo k Rimski cerkvi. Tukaj je silno zapuščen svet. V okolici je okoli 40.000 Judov, ki nemajo nobene sinagoge (judovske cerkve). Rusini ali Staroverci (grški katoliki) imajo tukaj v Skoléh leseno cerkvico in tri zvonove tako borne, da bi dva močna fanta lahko vse tri na enkrat odnesla. Imeli smo tudi rimsko-katoliško cerkvico, tudi leseno; pa tista je lani zgorela. Zdaj imamo pa mašo v grški cerkvi, ki je pa tako tesna, da more sprejeti komaj 200 ljudi, kakih 400 jih mora zmirom zunaj stati. Veliko dobroto bi nam storil, kdor bi pomagal, da bi se tukaj postavila rimsko-katoliška cerkev, ki je zelo potrebna, kajti naša vera se tukaj zmirom bolj razširja. Ko bi se našli taki dobrotniki, ti bi si lahko zaslužili lepo plačilo v nebesih!

Kaj dela politika.

V Šleziji se Slovanom skoraj nič bolje ne godi, kakor na Koroškem. Tam je okoli 180.000 Poljakov, 120.000 Čehov in kakih 270.000 Nemcev. Slovani (Poljaki in Čehi) imajo tedaj večino; vendar so brez narodnih pravic; vsi uradi, vse srednje šole so nemške, deloma tudi male šole. V Opavi, ki je glavno mesto dežele, so hoteli Čehi na lastne stroške napraviti latinske šole, pa mestni magistrat jim hiše zidati ne pusti. Zdaj je prišel v Šlezijo nov deželni predsednik, vitez Jäger, od kterega se pričakuje, da bo Slovanom bolj pravičen. Nedavno je prišlo k njemu nad 50 poljskih in čeških županov in z njimi dva deželna poslanca, ki so predsednika prosili, naj jim pomaga do pravice; in on jim je rekel, da so bo o stvari poučil in potem ravnal po postavi. Tako imajo Slovani v Šleziji upanje, da se jim na bolje obrne. Kdaj se bo pa na Koroškem svitati začelo? — Deželni zbori

se skličejo meseca oktobra. — Vlada je razpustila akademsko (študentovsko) društvo „Norica“ v Gradcu in češko študentovsko bralno društvo v Pragi. Prvi so bili preveč Nemci, drugi pa preveč Francozom prijatelji. — „Edinost“ poroča, da je minister Gautsch prepovedal v šolah podobe sv. Cirila in Metoda. To bi bilo pa vendar čudno, če je res! — Listi so pročali, da se bojo Dunajski protijudovci razkrojili na dve stranki: prusijansko in avstrijsko. Dr. Lueger pa temu oporeka. Vendar pa bi Lueger in Pattai prav storila, da se ločita od Schönereja, kajti mnogi se antisemitov le zato izogibajo, ker nočejo priti v ime slabih domoljubov. — Na Ogerskem praznujejo Madjari svojega malika Košuta, ki je sovražnik cesarju. Še v frančiškanski cerkvi v Pešti so ga slavili s sv. mašo, čeravno je Košut luteranec. To je res že preveč in nam kaže, kakšnega duha je madjarska duhovščina. — Za hrvaškega ministra je imenovan Mirko Josipovič; pa je menda le bolj madjaron, kakor Hrvat. — Hrvatje v Dalmaciji tirjajo, naj se Dalmacija združi s Hrvatio in Bosno v eno deželo in naj se Hrvatom dajo stare pravice nazaj. Za sedaj seveda ni upanja, da bi se to izpolnilo. Saj še osoda Bosne ni določena, dokler je naš cesar ne razglasijo za avstrijsko deželo.

Srbi in Bolgari se obnašajo kakor poredni otroci. Zmirom se dražijo med seboj in pred svetom drug drugemu črnijo. Verjetno pa je, da se oboji oborožujejo in pripravljajo na prihodnjo veliko evropsko vojsko, ktera je prej ali slej neizogibna, ker Francozi na Loreno ne pozabijo, Rusi pa Carigrad imeti hočejo. — Volitve so na Francoskem 22. septembra. V kratkem tedaj se bo odločila osoda sedanje republike. Ko bi bila le ena sama kraljeva rodovina, bi človek želel, naj se tista polasti prestola (trona); ker so pa tri take rodbine, ki prežijo za prestolom, bati se je, ko bi republiko vrgli, da si bojo potem med seboj v lase skočili. — Na Kretu so Turki poslali veliko vojakov in tako zadušili upor. Vendar še ni pravega miru. Grki pihajo v ogenj, pa le iz daljave; to pa ustašem nič ne pomaga. Pravijo, da so Turki na Kreti poklali veliko kristjanov. To je lahko verjeti, kdor Turka pozna. — V Fuldi je bilo te dni zbranih precej nemških škofov. V Bochumu pa so nemški katoličani napravili velik shod, kjer so tirjali, naj se Rim sv. očetu nazaj dá. — Ruski car je odpotoval na Dansko, in pravijo, da pojde tudi v Berlin. — Perzijski šah se je mudil na Dunaju in v Pešti. — Shod zoper suženjstvo bojo meseca oktobra napravili v Bruselju, glavnem mestu Belgije.

Gospodarske stvari.

Kako konje muham braniti. Vozno živino nadležnim muham in brenceljnjem braniti, priporočajo z naslednjimi sredstvi:

1. Po vse zanesljiva je mešanica iz 65 gramov asa foetida, $\frac{1}{5}$ litra vinskega kisa in po $\frac{1}{2}$ litra vode. S to mešanico se z malo gobo živina pomaže po onih delih života, po katerih so muhe najbolj nadležne.

2. Kadi-olje odvraca muhe od živine za dalj časa, ako se le z nekoliko kapljicami pomaže po onih delih života, kamor se muhe najrajše usedajo.

Kadi-olje se z destilacijo dobiva iz bezgovega lesa, močno diši in stane malo.

3. Razrejena tobačna voda tudi pomaga in se napravi, ako se 1 del navadnega tobaka zavre v 35 delih vode in s tem živina zmiva.

4. Pogosto in z uspehom rabi se tudi razrejen bencin, ali razrejen petrolej, tudi zelo razrejena neočiščena karbolna kislina; to pomaga gotovo, da muha ne obsede na ušesih, toda ne sme se mazati po večkrat na enem mestu, ker sicer peče.

5. Dober pomoček je tudi na kisu skuhan orehovo perje ali zeleni orehi. Mazanje s to kuho pomaga več dni.

Za pouk in kratek čas.

Koroške pravljice.

Boj z zmajem.

Na glavnem trgu v Celovcu stoji kamnitna podoba groznega zmaja in pred njim velikan z batom v roci. Kaj to pomeni? Koroška pravljica tako pové: Ko je koroško deželo še vladal vojvoda Karast na Karnskem gradu pri Gospi Sveti, bila je ravnina med Vrbskim jezerom in med Dravo vsa močvirna in z divjim grmovjem zaraščena. Po bližnjih hribih se je pasla živina, pa doli v močvirje si nihče ni upal. Kdor pa je tje zagazil, ga ni bilo več nazaj. Tudi marsiktero govedo se je tje zgubilo in pastirji so ga potem zastonj iskali. Ljudi in živino je namreč moral grozen zmaj, ki je prebival v močvirju, pa ljudem se nikdar ni prikazal. Nad mokrotno ravnino je namreč vedno gosta megla stala. Le včasih se je iz doline slišalo grozno tulenje in rjojenje. Vojvoda je ukazal svojim najhrabrejšim vojščakom, naj zmaja zasledujejo in ubijejo. Toda zmaja so se najsrčnejši možaki bali in si niso upali blizo. Le z zvijačo mu je bilo moč do živega priti. Vojvoda je tedaj pustil blizo močvirja zidati trden stolp (turn), iz kterega lin se je daleč na okoli videlo. Potem je pustil vojvoda razglasiti: „Kdor je tako pogumen, da gre v stolp zmaja čakati in se z njim boriti, postane prost in gospod, če je bil do zdaj podložen; tudi dobi v dar in lastnino vso zemljo od jezera do Drave.“ Zdaj se je oglasilo nekaj srčnih možakov. Vlekli so v turn debelega bika in priklenili ga k zidu na železno verigo (ketinjo), pri kateri je bil tudi velik železen kavelj. Te priprave se je bik ustrašil in začel je na glas mukati. To čuje zmaj in kmalo po zraku prifrči nad bika. Zgrabil ga je z močnimi kremplji, odprl svoje grozno žrelo in začel žival trgati. Tudi ketinjo je hotel odtrgati, pri tem pa se je za gobec vjel na železni kavelj. Bolj ko je grizel in trgal, huje se mu je krivo železo zarilo v meso. Hudo ranjen je začel z repom tepsti okoli sebe. Zdaj so pa možje pristopili in so zmaja pobili s težkimi bati, ki so bili na koncu z žrebliji okovani.

Na mestu, kjer je bil zmaj umorjen, pustil je vojvoda Karast zidati grad in okoli njega se je kmalo pozidala prijazna vasica, ki je pozneje postala mesto Celovec. Zmaja pa so si Celovčani izbrali za svoj mestni grb.

Druga pravljica pa pové, da je le en sam mož zmaja ubil, neki ribič od Osojskega jezera in da

mu je vojvoda za to dal en grad in svojo hčer za ženo.

Tudi Ljubljana ima zmaja v svojem grbu. In močvirje imajo tam še zdaj. Učenjaki mislijo, da pomeni ubiti zmaj premagano divjino. V divjih, močvirnih krajih je bilo seveda mnogo ostudne golazni in dalo je mnogo nevarnosti in trudapolnega dela, prej da je bilo moč, take kraje premeniti v človeška bivališča. Ta zmaga človeške kulture nad divjino se predočuje v podobi junaka, ki zmaja pobije.

Smešničar.

Nek koroški učitelj je prašal učenca: „Kako se pravi „der Teller“ po slovensko. Učenec molči. Učitelj: „Saj je skoraj tako, kakor po nemško.“ Učenec: „Tele.“ Učitelj: „Ni res. Povej mi, kaj pa je to „ein Teller voll Suppe?“ Učenec: „Telečja župa.“

Kaj je novega križem sveta?

Na Koroškem. V Ukvah bojo vendar naredili poletno šolo na planini. — Toča je pobila v Podgradu in Goričah pri Medgorjah. V teh krajih so tudi črvi mnogo škode naredili. — V apnenico padel in tam smrt storil je Jakob Ravnik pri Velikoveu. Najbrž je bil pijan, kar se je njemu bojda večkrat primerilo. — Podljubelom popravljajo cerkev. — Za ravnatelja Celovških latinskih šol je imenovan g. dr. Latzel, do zdaj profesor na Dunaju. — V Škofjem Dvoru pri Celovcu so imeli šulferajnarji spet neko zborovanje. Prišli so seveda tudi velikaši iz Celovca, da so slovenskim kmetom pridigovali, kaka sreča so za nje nemške šole. — V Št. Jakobu na cesti je neki klatež napadel nekega kmeta, ki je čebele vozil. Vzel mu je uro in 2 gld. v denarjih. — V Št. Mohorski ječi se je obesil neki Wassermann. — V Gornjem Dravbregu so imeli spet povodenj. — Ustrelil se je uradnik Bizjak v Dravogradu. — Na sv. Višarje je prišlo nedavno mnogo kranjskih romarjev. Dva posebna vlaka sta jih pripeljala iz Ljubljane na Koroško. — Pri Vetrinjah je obhajal 50letnico svojega „kmetovanja“ gostir, župan, deželni poslanec in predsednik „kmečke zveze“ gosp. Janez Seebacher p. d. Jezernik. Govorilo se je seveda tudi o slavnem „Koroškem miru“, kterege hočejo bojda hudobni Kranjci skaliti. Sicer pa se ni pripetila nobena nesreča. — V Št. Rupertu pri Celovcu so ustrelili čebelnega tatu. — 6. sept. se je začela razstava cerkvene oprave, ki jo vsako leto priredi družba sv. Rešnjega Telesa. Razstava bo odprta do 13. septembra zvečer v dekliški sirotišnici pri Uršulinkah. — „Národne pesni koroških Slovencev“ se imenuje knjiga, ki jo je spisal prof. Janez Šajnik v Celovcu, in se dobi pri bukvarju Rauneckerju za 1 gld. 70 kr., po pošti 1 gld. 80 kr. Zbranih je nad 1000 pesnic. Več o knjigi spregovorimo, kedar jo preberemo. — Zavolj poslednjega deževja imeli so tudi v Ziljski dolini na več krajih povodenj. — V Celovškem kanalu je spet eden utonil, ko je šel pijan domov proti Št. Martinu. Da se tu ne naredi ograja, je v resnici že javen škandal! — O Seebacherjevi 50letnici v Vetrinjah nam poroča prijatelj, ki je slavnost gledal,

da so prišli večjidel le Celovčani; le malo kmetov je bilo navzočih in še tisti le zavolj Hodiškega „žegnjanja“, ki je vsako leto na to nedeljo. Še druga leta jih je bilo več pri Jezerniku, ko ni bilo te slavnosti. Seebacher (Jezernik), ki ga nemško-liberalna stranka tako proslavlja, da jej kostanj iz žerjavice nosi, ni pri kmetih svoje občine, kakor se vidi, nič kaj priljubljen. — V Velinji vesi in spodnji Vesici pri Dravi so imeli nedavno hudo uro, točo in povodenj. Kar je še toča pustila, je voda pokončala, ki je izkopala silne rove, njive in travnike pa s peskom posula. Voda je prišla v hiše, ko so ljudje spali, da so se nekteri komaj rešili. Poginilo je več ovac. Hudournik je prinesel seboj mnogo nasekanih drv, s tistimi se je odtok zamašil in tako je nastala povodenj. — Hudo nevihto smo imeli Korošci dne 1. septembra. Treskalo je, kakor bi bil sodnji dan. Na več krajih je strela hiše užgala. Lilo je kakor iz škafe, da se je tu pa tam napravila povodenj. V nekterih krajih pa je padala tudi toča in pokončala hajdo in druge poljske pridelke. — Pri vajah deželne brambe v Celovcu je bojda mnogo vojakov od utrujenosti popadalo na tla. — Železo je v ceni precej poskočilo, največ zavoljo tega, ker na tisoče delavcev na Angleškem in drugod ustavlja delo in tirja više plače. Vsled tega so se podražili tudi v Celovcu železni izdelki.

Na Kranjskem. Ljubljanski bukvar g. Giontini je izdal spet šest novih zabavnih knjig in sicer: „Rodbinska sreča“, roman grofa Tolstoja, iz ruščine prestavljen; „Národne pripovedke za mladino“, knjiga je vse hvalevredna, ker je pripravna zbujati pri mladini veselje do branja; „Doma in na tujem“, povest; „Izdajalca domovine“, povest iz češčine; „Knez črni Jur“, povest. — V „Národnih tiskarni“ so izišle „Srbske národne pesni o bitki na Kosovem“, iz zapuščine Ivana Mohorčiča. — „Slov. Matica“ je izdala „italijansko slovnico“, katero je spisal prof. Križman. — 12 leten pastir se je obesil blizo Preddvora. — V Zarečici pri Trnovem je strela ubila mladega posestnika Pugeljna. — V Ljubljani je umrl znani mestjan Miha Pakič. Za obrtno ustanovo je volil 3000 gld. — V Kamniku je umrl zdravnik dr. Samec. Bil je še v najboljših letih. Nekaj časa je bil deželni poslanec. — Pri Trebnem je strela ubila 13letno deklico. — Pogorel je Jakše v Podljubnem. — Štirje posestniki so pogoreli pri Moravčah. — Novo poštno hišo hočejo zidati v Ljubljani. — V Ljubljani je umrl znani rodoljub Matej Kreč. — Svitli cesar so bolniškemu društvu Ljubljanskih pisarjev podarili 100 gld.

Na Štajerskem. Ponočnjaki so ubili tesarja Vogrinca iz Vrhja pri Brežicah. — Novo bralno društvo pri sv. Križu na Murskem polju dobro napreduje. — V Braslovčah bolehajo za legarjem. — V Turnišah pri Ptujju se je pri živini prikazala bolezen na pljučih. — Cveteča jablana se vidi zdaj pri Ormožu. — V Ormožu je umrl zdravnik Seyfried. — Za župana v Brežicah je izvoljen rodoljub dr. Srebre. — Iz Dravinje so potegnili soma 30 kil težkega.

Na Primorskem. V Trstu so cesarjev god spet s petardami praznovali. Ena je počila pod vozičkom, na katerem je bilo pet otrok. Še čudo, da se jim nič ni zgodilo. — V Lokavcu je neki Gorjup zabodel svojega tovariša, potem se je pa v ječi obesil. — V Trstu se je vstrelil neki Merlak.

— Dr. vitez Tonkli je dal za slovensko dekliško šolo 500 gld. — Toča je po Goriškem naredila škode za 60.000 gld.

V a b i l o.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Beljak in okolico bo imela v nedeljo dné 22. septembra t. l. **shod** na Dravi v gostilni gosp. Fr. Gailerja (Kreuzwirth) s sledečim dnevnim redom: 1. Govor načelnikov o namenu in važnosti družbe sv. Cirila in Metoda. 2. Poučen govor. 3. Deklamacije. 4. Prizor: „Ali smem Slovenec biti“? 5. Domača zabava, pri kateri se bo še marsiktera pametna, pa tudi žaljiva povedala. Vrli loški pevci pa bodo družbo razveseljevali s petjem lepih domačih pesnij. — Začetek bo ob 3. uri popoldne. Pri vstopu se bodo sprejemali novi udje. Letniki plačajo 1 gld., podporniki pa najmenj 10 kr. — Da se tega shoda udeležijo udje in prijatelji naše družbe v velikem številu, vabi najuljudnejše **načelnništvo.**

V a b i l o.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Črno in okolico bo imela v nedeljo dné 22. septembra t. l. ob 1/2 4. uri popoldne v gostilni pri Kruljeu v Črni svoj **shod** po sledečem dnevnem redu: 1. Pozdrav prvomestnika. 2. Govor. 3. Volitev novega tajnika. 4. Razni govori in nasveti. 5. Vpisovanje novih udov. — Po zborovanju: šaljiva zabava in petje. — Prijazno so povabljeni vsi slovenski rodoljubi, domači kakor tudi tuji udje in vsi tisti, ki želijo pristopiti imenovani podružnici, da se prav v mnogobrojnem številu udeležijo tega zborovanja.

Načelnništvo.

Oglasila.

Učenec sprejme se pod prav cenimi pogoji na stanovanje in hrano. Več se izve v hiši: Buchengasse šte. 1. v Celovcu.

Gostilnico in hišo z gruntom vred, v kateri je tudi lepa mesnica in se prodaja tobak, ob glavni cesti ležeča, se dá pod ugodnimi pogoji v najem. Natanjčeneje poizve se pri upravnistvu „Mira“ v Celovcu.

Prav dober kup se dobi:

pšenična moka
ržena moka
hejdova moka
turšična moka
riž
oluščen ječmen
suhi črešpeljni

svinjska mast
špeh
maslo
suho meso
svinjska bedra
klobase
droži

pri

RUPERT SARIA,

zaloga moke iz parnega mlina v Raabu,

v Celovcu, Burggasse št. 1.

Gospodu G. PICCOLI-JU,

lekarnarju v Ljubljani.

Vinice na Dolajškem, dné 12. jan. 1889.

Blagovolite mi poslati dravnajst stekelate Vašo **essence za zelodec.**

Pohvalno omenjam, da je bila raba lani poskanih 36 stekelnic izvrsna. Bolniki raznih vrst so uživali essence z najboljšim vspedom. Neka bolnica je bila že za smrt bolna, vsi so mislili, da mora v malo urah umreti; toda komaj je zaužila nekoliko kapljic essence, je že okrevala in čez nekoliko ur popihoma ozdravela — med tem, da je bila poprej več dni že skoraj nasmrtni postelji. Essence se tedaj zaradi njenega izvrstnega vpliva sama najbolje priporoča.

Z odličnim spoštovanjem

Jurij Köhler, župnik.

Mast za usnje

in za svetljenje usnja, novo iznajdena od podpisane, preiskana po c. k. vojnem ministerstvu, potrjena in v porabo vojakom dovoljena. Na dalje c. k. izkl. privilegirana

svetilna tinktura za usnje

(olju podobno svetilno črnilo za usnje), ki se ne sme zamenjati z navadnim lakom, ki je od najviše vojaške oblasti prepovedan, tudi naj se ne zamenja z navadno a preturo za usnje ali navadnim svetilom (biksom). To oboje dela skorjo po usnji; moja tinktura pa zleze v usnje, ga osvetli in ne zgubi svoje črne svetlobe. Na vsaki flašici ali skatliji je ime moje firme:

J. Bendik in St. Valentin.

V Celovcu prodaja oboje trgovec Mussi, Burggasse; v Beljaku Ornelle. Šploh se dobi v vseh večih krajih.

Potrjilo.

Poveljstvo c. k. dragonskega polka cesar Ferdinand št. 4.

Gosp. Jakoba Bendiku v Št. Valentinu.

Enns, 12. sept. 1888.

Gorenje poveljstvo potrjuje, da se je rabila Vaša svetilna tinktura za usnje za svetljenje jermenovja od vigredi 1886 pri celem polku in da se je prav dobro obnesla brez vsake škode za usnje.

Wersebe, polkovnik.

Natorna vina,

rudeča in bela,

v sodih nad 56 litrov prodaja po 14, 16, 18, 20, 22, 24, 26 kr. liter trgovec

Amand Prosen,

v kosarnskih ulicah šte. 24 v Celovcu.

Ob enem priporoča svojo zalogo tržaškega blaga, in tudi mast, moko itd.

Kramarji, branjevci in sploh taki, ki blago naprej prodajajo, dobijo vse ceneje.

➡ Ceniki pošiljajo se zastonj. ➡